

Neželena vedenja

UKREPAJMO, PREDEEN SE POJAVI

Piše: Urška KRIVEC / *Fotografiji:* Blaž KOŠAK

Neželena vedenja lahko v največji meri preprečimo že na samem začetku.
Nikar ne čakajmo predolgo.

Pravzaprav lahko sami storimo prav vse, da preprečimo razvoj neželenih vedenj. S tem začnemo, še preden mladička pripeljemo domov. V seriji člankov o vzreji smo o tem že govorili, pa vendar je prava izbira pasme, pravega mladička v leglu in, ne nazadnje, pravega vzreditelja ključnega pomena pri vzgoji in

preprečevanju neželenih vedenj. Ta se namreč pojavijo tudi zaradi napačne izbire mladička.

Res je, da ne prihajajo vsi mladički iz rok dobrih vzrediteljev. So tudi psički, ki smo jih rešili z ulice ali smo jih na tak ali drugačen način posvojili. Takšni mladički ali odrasli psi

pa s seboj nosijo določen del izkušenj oziroma ustaljenih vzorcev vedenja, ki so za nas in okolico lahko tudi moteči. V prihodnje se bomo zato posvetili odpravljanju teh neželenih vedenj tako pri mladičih kot pri odraslih psih. A tokrat si pogledajmo, kaj lahko storimo, še preden se takšna vedenja pojavijo.

Izbira prave pasme

Način, kako živimo, nam v največji meri narokuje tudi, katera pasma je za nas primerna. Ljudje, ki živijo zelo aktivno, si lahko omislijo bolj živahnega psa, ki potrebuje več gibanja na prostem; po drugi strani bi takšen pes v zelo hitrem času razvil vrsto neželenih vedenj, če si zanj ne bi vzeli dovolj časa. In roko na srce: vsako živo bitje potrebuje naš čas in dejavnosti, ki jih opravimo skupaj z njim v naravi. A izbira prave pasme glede na naša pričakovanja in življenjski slog nam bo močno olajšala skupno življenje. Nekateri ljudje so rojeni lastniki terierjev, za druge pa so predstavniki te pasemske skupine nočna mora. Težava nastane, kadar si omislimo psa zgolj zaradi njegovega videza, velikosti ali popularnosti. Mali pritlikavi psi so po navadi čudoviti na pogled, a mnogi v sebi skrivajo lovsko kri, ki nam lahko kaj hitro požene kri po žilah, ko bodo zavzeto preganjali sosedove mačke, ptice in celo avtomobile. Drugi si izberejo velikega psa zgolj zaradi njegove velikosti, a med večjimi psi lahko najdemo prave crkljive »mucke«, pa tudi ostre čuvaje in delovne pse. Tretji bi radi dobrega ovčarskega psa, a kaj kmalu ugotovijo, da pes preganja vse, kar se premika. Ne zane-marimo zgodovine razvoja in standardnih značilnosti pasme. To nam veliko pove o tem, kaj lahko od svojega mladička pričakujemo in česa ne. To je osnova, na kateri bomo gradili palačo. Brez dobrih temeljev se še tako bleščeča palača kaj hitro podre.

Izbira pravega mladička iz legla

Ne glede na splošne značilnosti pasme, ki smo jo izbrali, se mladički v leglu razlikujejo med seboj tudi po svojih vedenjskih lastnostih, ki so jih prinesli s seboj na svet. Nekateri so bolj živahni, drugi bolj umirjeni, tretji nežni in zadržani. Poslušajmo nasvet dobrega vzreditelja, ki nam bo najbolje svetoval, kateri mladiček je najboljša izbira za nas. Pri svojih nasvetih bo upošteval pogoje, ki mu jih lahko nudimo. Ljudje, ki nimajo veliko časa in živijo bolj umirjeno, naj si nikar ne izberejo pretirano aktivnega mladička. Bo pa takšen psiček odlična izbira za pohodnike in aktivne ljudi. Naj nas ne zavede barva kože ali prijazne oči. Mladička si izberimo na podlagi njegovih značajskih lastnosti in primerno svojemu znanju in času, ki mu ga bomo lahko posvetili.

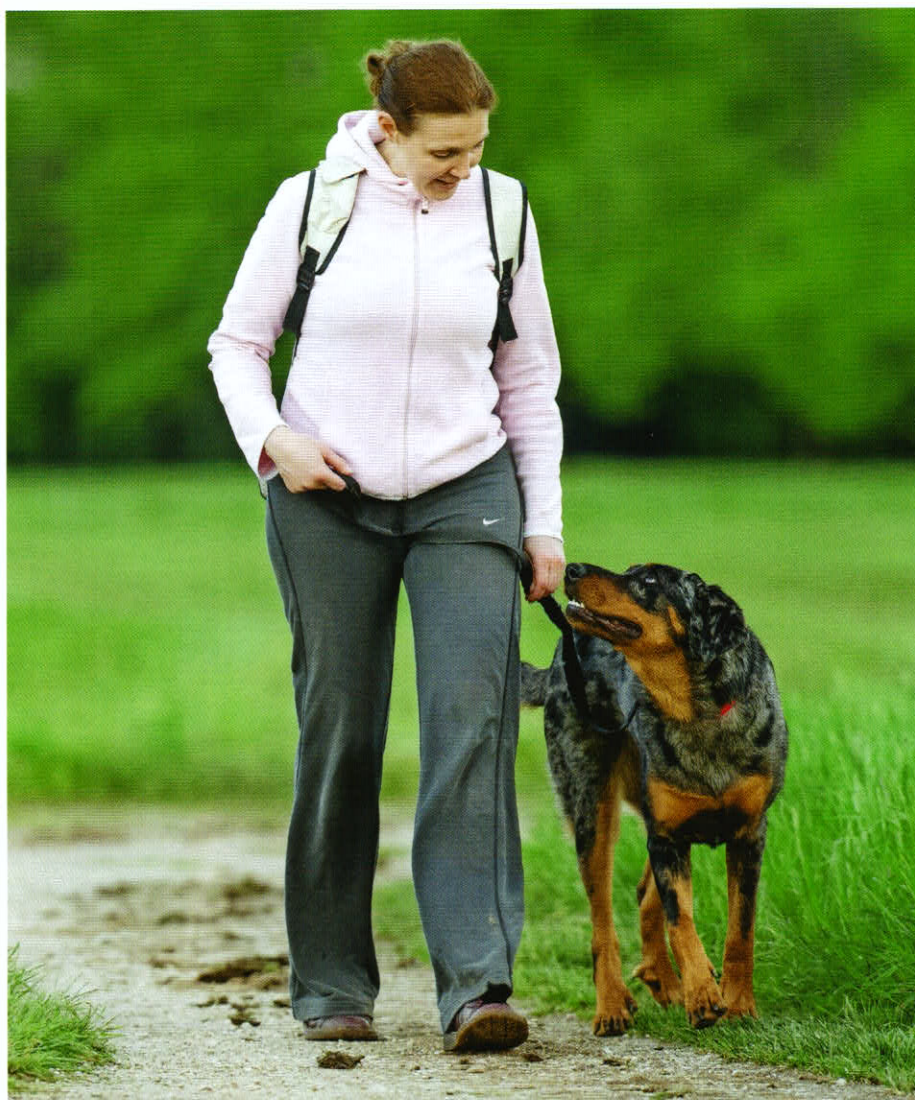
Vzgoja in socializacija

Vzgoja in socializacija se začneta že v leglu. Marsikatero neželeno vedenje bo vzreditelj odpravil že pred oddajo mladička v

novi dom. Skrbni vzreditelji bodo vedno pazili, da bodo mladički odšli v novi dom s čim več izkušnjami in z določenimi, že privzgojenimi navadami. Te navade so sicer lahko dobre ali slabe. Lahko dobimo mladička, ki bo vedno lulal na travi, ali pa takšnega, ki bo lulal povsod drugod, še najraje na preprogi v dnevni sobi.

Ne glede na to, kakšnega mladička smo dobili ali katerega že odraslega psa imamo, moramo z vzgojo začeti tisti trenutek, ko kuža pride v naš dom. Ne šele čez dva meseca, ko bo že mal-

ce starejši ali, kot radi rečejo nekateri skrbniki, ko »se bo malce privadil«. **Z vzgojo je treba začeti takoj.** Učenje vaj, na primer »sedi«, »prostor« in podobnih, je za vsakega psa mala šala. Imeti vzgojenega psa pa je že druga pesem, saj od skrbnika zahteva veliko več kot priboljšek v roki in nekaj minut časa na dan. Od samega začetka dalje potrebuje tako mladič kot odrasli pes red in disciplino. Bodimo pravični in dosledni do svojega kosmatega prijatelja. Nikoli ga ne kaznujmo po krivici in ne takrat, ko je že zdavnaj prepozno. A ne pozabimo ga okarati, kadar nam njegovo vedenje ni všeč.

Vsako vedenje, ki nam ni všeč ali pa je nevarno okolici, je neželeno vedenje. Pes mora vedeti, katero vedenje je sprejemljivo in katero ne. Ne pozabimo ga pohvaliti, kadar stori kaj dobrega, saj bomo s tem to vedenje še okrepili. Vsako neželeno vedenje je vedno treba zaustaviti že na samem začetku, in ne šele ko je to vedenje popolnoma nesprejemljivo za okolico in celo nevarno. Tako na primer pretirano skakanje po vodniku zaustavimo, še preden to preide v nadležno skakanje po vseh mimoidočih. To seveda ne pomeni, da pes ne sme skočiti v naše naročje; to lahko stori, a le, če mu dovolimo.